

Smärre uppsatser och meddelanden.

Särö Västerskog räddad åt eftervärlden.

Undantages från bebyggande och skyddas som naturpark.

I slutet af förra sommaren meddelades genom tidningarna, att ett af framstående göteborgare bestående bolag med hrr HJALMAR och BERTIL WIJK i spetsen för en summa af 800,000 kronor inköpt den natursköna Särö jämte badorten med samma namn. Samtidigt uppgafs, att köpet kommit till stånd för att från bebyggande rädda den för sin ursprungliga och egenartade natur bekanta Västerskogen på ön.

Denna utsago har också sedermera vunnit bekräftelse, i det att i den af det nya Särö-konsortiet antagna bolagsordningen inryckts en bestämmelse, enligt hvilken Västerskog jämte den s. k. Halsen och halfön Kalfven samt höjdområdet kring lusthuset i Nordanskog, hvilka af professor RUTGER SERNANDER föreslagits såsom naturskyddsområden, ej få till enskilda personer eller bolag försäljas, styckas eller bebyggas och ej heller eljes några åtgärder vidtagas, hvarigenom de nämnda områdenas natur förändras eller äfventyras. Enligt hvad årsskriftens redaktion erfarit, lär det dessutom vara fräga om att begära fridlysning enligt naturskyddslagen för hela eller åtminstone för vissa delar af de reserverade områdena.

Allt tyder sålunda på att vi här står inför förverkligandet af det inom naturskyddskretsar länge hysta önskemålet att få Särö Västerskog bevarad såsom västkustens första naturpark.

Tanken härpå väcktes redan för fem år sedan af dåvarande ägaren till Särö direktör H. L. YGBERG, som i bref till Svenska Naturskyddsföreningens sekreterare fäste uppmärksamheten på områdets stora estetiska och naturhistoriska värde såsom en kvarleva af ursprunglig västkustnatur och föreslog en sakkunnig undersökning af detsamma. En sådan undersökning verkställdes hösten 1913 af professor SERNANDER, som därvid kunde konstatera, »att i hela västkustens skärgård icke finnes någon punkt, den mångomtalade Hallands Väderö ej ens undantagen, hvilken ger oss en så intressant och fyllig bild af den rika och yppiga växtvärld, som före människans ingripande under medeltiden och än mer under nyare tiden här var fullkomligt härskande». Han fastslog äfven, att Västerskog hyser det till omfattningen största rena

bestånd af vinterek (*Quercus sessiliflora*), som finnes i vårt land, samt att det s. k. Barrlindskärret i sydvästra delen af skogen utgör Skandinaviens, ja, kanske hela Nordeuropas rikaste idegransförekomst. (Se vidare THOR HÖGDAHL och RUTGER SEKNANDER, »Särö och Västerskog», Sveriges natur 1914, sid. 42—57.)

En annan auktoritet, naturskyddsrelsens främste målsman professor H. CONWENTZ i Berlin, som påföljande sommar besökte Särö, gjorde därvid ett liknande uttalande rörande den stora betydelsen af Västerskogs bevarande som naturpark. (»Särö Västerskog som naturskyddsområde. Professor H. Conwentz om förslaget», Sveriges natur 1915, sid. 130—133.)

Emellertid hade direktör YGBERG vänt sig till Svenska Naturskyddsföreningen med ett erbjudande att till ett mycket moderat pris förvärfva Västerskog, och ifriga bemödanden gjordes från föreningens sida för att, närmast med hjälp af intresserade göteborgare och villaägare på Särö, få ett köp till stånd. Dessa bemödanden ledde dock icke till något resultat, och sedan direktör Ygberg i början af 1917 aflidit och giltighetstiden för försäljningsanbudet utgått, vidtogos åtgärder för Västerskogsområdets försäljande till villatomter.

Härmed hade Säröfrågan inträdt i ett särdeles kritiskt läge, och det torde icke råda något tvifvel om att Västerskog skulle ha varit förlorad som naturpark, om icke det nya bolaget trädt räddande emellan.

Dalby hage nationalpark.

Såsom man torde erinra sig, lät k. m:t i slutet af 1916 på framställning af vetenskapsakademien inställa den af domänstyrelsen planerade ytterligare afverkningen i Dalby hages Söderskog, hvarjämte påbjöds utredning rörande områdets afskiljande såsom nationalpark.

I infordradt yttrande försvarade domänstyrelsen de på platsen företagna afverkningsåtgärderna samt hemställde, att skogen med hänsyn till dess ekonomiska värde och stora framtida afkastningsmöjligheter icke måtte afsättas till nationalpark utan fortfarande skötas såsom kronopark.

Länsstyrelsen i Malmö, som äfven blifvit anmodad att yttra sig, förklarade sig däremot vilja lifligt tillstyrka förslaget att göra Söderskogen till nationalpark.

I proposition till innevarande riksdag framlade k. m:t härpå förslag om afsättande såsom nationalpark af ett 34.05 hektar stort område af Dalby hages Söderskog.

Ur jordbruksministerns anförande till statsrådsprotokollet vid ärendets behandling i regeringen må anföras följande:

»Redan genom de beslut, k. m:t den 22 september 1905 och den 13 juni 1913 meddelat, har k. m:t beaktat önskvärdheten af att skydda den egendomliga växtligheten i Dalby hages Söderskog. Den utredning, som nu förebragts, synes mig ådagalägga att denna växtlighet förtjänar att komma i åtnjutande af det kraftiga skydd, som områdets förklarande